

MONITOR ASEAN

WRZESIEŃ 2018

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

WRZESIEŃ 2018

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

4 września: chińska firma wprowadziła na rynek malezyjski nowy system paneli słonecznych. Przedstawiciel firmy Trina Solar - Ku Jun-Heong, poinformował, że wprowadzono na rynek malezyjski nowy system paneli słonecznych, który umożliwi małym i średnim przedsiębiorstwom obniżenie kosztów za energię elektryczną. W Malezji energia ze źródeł odnawialnych w państwie stanowi zaledwie 2%, a zgodnie z rządowymi planami udział ten ma się zwiększyć do 20% w 2025 roku.

4 września: Chiny i Laos podpisały protokół ustaleń w Wientian. Wang Qihui pełniący funkcję doradcy gospodarczo-handlowego przy chińskiej ambasadzie w Laosie, a także wiceminister edukacji i sportu - Kongsy Sengmany podpisali protokół ustaleń w sprawie utworzenia technikum kolejowego, przy wsparciu strony chińskiej. Utworzenie tego rodzaju ma za zadanie wykształcenie wykwalifikowanej kadry, która w przyszłości zajmie się obsługą linii kolejowej Chiny-Laos o długości 414 km, będącej w budowie od 2016 roku.

5 września: chińska fundacja przyznała stypendia uczniom z Birmy. Chińska Fundacja na rzecz Eliminacji Ubóstwa, założona w 1989 roku zajmuje się zapewnieniem opieki zdrowotnej, edukacji i niezbędnych środków do życia ofiarom klęsk żywiołowych i obszarom dotkniętym ubóstwem. Od 2015 roku fundacja przekazała Birmie 2,48 mln USD za pośrednictwem różnych programów pomocowych. Tym razem zapewniła stypendia 1200 studentom z 11 uniwersytetów i szkół wyższych.

7 września: chińsko-birmańskie joint venture zainwestowało w szkołę w Naypyidaw. Southeast Asia Crude Oil Pipeline Co., Ltd. (SEAOP) przekazała trzypiętrowy budynek z 15 salami pod utworzenie liceum ogólnokształcącego. Prezes firmy - Zhang Qiang ogłosił, że w ten sposób chce przyczynić się do szybszego rozwoju Birmy, co będzie miało pozytywny wpływ na współpracę gospodarczą między państwami. SEAOP od 2017

KAMBODŻAŃSKI OPOZYCJONISTA ZWOLNIONY Z WIĘZIENIA

Lider Partii Ratunku Narodowego Kambodży, rozwiązanej przez Sąd Najwyższy w listopadzie 2017 roku został wypuszczony z więzienia. Kem Sokha spędził w areszcie ponad rok, ale został uwolniony ze względu na zły stan zdrowia, cierpi na cukrzycę. Objęto go jednak aresztem domowym i zakazem działalności politycznej.

roku zrealizowało w Birmie już 87 projektów edukacyjnych o wartości 3,9 mln USD, liczne programy zdrowotne za kwotę 950 tys. USD oraz programy rozwoju regionalnego opiewające na 11,6 mln USD.

11 września: przedstawiciel rządu Chin złożył wizytę na Filipinach. Wiceprzewodniczący Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych - Ji Bingxuan przyjechał na Filipiny z czterodniową wizytą. Podczas swojego pobytu spotkał się między innymi z rzecznikiem Izby Reprezentantów, była prezydent Glorią Macapagal Arroyo oraz marszałkiem i wicemarszałkiem senatu. W ten sposób została zrealizowana obietnica liderów obu państw dotycząca wymiany przedstawicieli na wysokim szczeblu, a także współpracy ustawodawczej.

11 września: wicepremier Chin spotkał się w Wietnamie z premierem Singapuru. Hu Chunhua i Lee Hsien Loong spotkali się w stolicy Wietnamu, gdzie rozmawiali o znaczeniu wspólnego zaangażowania w wolny handel oraz liberalizacji gospodarki, a także integracji regionalnej. Politycy wzięli również udział w Światowym Forum Ekonomicznym ASEAN.

12 września: Chiny i Wietnam będą rozwijać kompleksową strategiczną współpracę. Wicepremier ChRL - Hu Chunhua, spotkał się w Hanoi z Sekretarzem Generalnym Komunistycznej Partii Wietnamu - Phu Trong. Obaj politycy zgodzili się, że należy kontynuować strategiczną współpracę między państwami, które łączy system polityczny oraz podobna ścieżka rozwoju. Zadeklarowali aktywny udział w realizacji projektów chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku oraz Dwóch Korytarzy i Jednego Okręgu. Hu Chunhua spotkał się również z premierem Wietnamu - Nguyen Xuan Phuc, a także wziął udział w Światowym Forum Ekonomicznym ASEAN.

12-15 września: w Nanning odbyła się 15. edycja Expo Chiny-ASEAN. W ciągu czterech dni 2780 firm z Chin i państw członkowskich ASEAN wzięło udział w targach zorganizowanych w Międzynarodowym Centrum Wystawowym w Nanningu. Sekretarz Generalny Sekretariatu ASEAN – Wang Lei, poinformował, że do dyspozycji wystawców było ponad 6,5 tys. stoisk na powierzchni 124 tys. m². Tegoroczna edycja była szczególnie istotna ze względu na 15. rocznicę ustanowienia strategicznego partnerstwa między Chinami i ASEAN. Kolejna edycja również odbędzie się w Nanningu w dniach 20-23 września 2019 roku, a status państwa honorowego będzie należał do Indonezji.

16 września: w Wietnamie odbyło się 11. Spotkanie komitetu ds. współpracy Chiny-Wietnam. Chiński minister spraw zagranicznych i Radca Stanu – Wang Yi oraz wicepremier Wietnamu - Pham Binh Minh, wzięli udział w kolejnym spotkaniu komitetu w Ho Chi Minh, którego zadaniem jest rozwój dwustronnych stosunków między państwami. Wang Yi wezwał do promowania współpracy z zakresu budowy nowej infrastruktury i wzmacniania potencjału gospodarczego, a także przyspieszenia budowy transgranicznych stref handlowych. Politycy zgodzili się, że najbardziej efektywnym sposobem zarządzania i kontrolowania sporów morskich jest organizowanie wspólnych programów eksploracyjnych.

17 września: Chiny i Wietnam pogłębiają współpracę w zakresie prawa. W Nanningu odbyło się pierwsze spotkanie przedstawicieli prokuratur z Chin i Wietnamu. Było ono koordynowane przez Prokuratora Generalnego Cao Jianminga reprezentującego stronę chińska oraz jego odpowiednika z Wietnamu - Le Minh Tri. Uczestnicy skupili się na nowych sposobach współpracy, mających na celu przeciwdziałanie przestępczości transgranicznej, a także zwiększeniu wymiany przedstawicieli na najwyższym szczeblu, aby umożliwić dzielenie się informacjami i doświadczeniem. Spotkanie zostało zwieńczone podpisaniem memorandum w sprawie bezpośredniej współpracy między organami obu stron w przypadku przestępstw granicznych.

18 września: Filipiny pogłębiają stosunki handlowe z chińską prowincją Fujian. Sekretarz ds. handlu Filipin – Ramon Lopez poinformował, że podczas konferencji w Manili delegacja z prowincji Fujian, podpisała z filipińskimi przedstawicielami 15 umów o współpracy i joint venture obejmujących przemysł, turystykę, rolnictwo i branżę nieruchomości. Konferencja na wysokim szczeblu była zainicjowana przez władze lokalne prowincji Fujian, która dąży do ułatwienia swoim przedsiębiorcom prowadzenia działalności na Filipinach. Obie strony podpisały również umowę na zakup bananów opiewającą na 10,78 mln USD.

18 września: przedstawiciele rządu Birmy przybyli z delegacją do Pekinu. Członek Biura Politycznego KPCh – Huang Kunming przyjął w Pekinie delegację birmańskiej partii politycznej Narodowej Ligi na rzecz Demokracji, na czele której stał U Zaw Myint Maung. Politycy prowadzili rozmowy poświęcone metodom zarządzania państwem, a także uzgodnili szczegóły dotyczące zwiększenia współpracy gospodarczej między państwami. Przedstawiciele Birmy zadeklarowali chęć aktywnego uczestnictwa w chińskiej inicjatywie Pasa i Szlaku.

19 września: prezydent Chin przyjechał z wizytą do Kambodży. Xi Jinping złożył oficjalną wizytę rodzinie królewskiej Kambodży z okazji 60 rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami. Król Norodom Sihamoni nawiązał do ostatniej wizyty prezydenta w 2016 roku i podkreślił, że każde takie spotkanie na najwyższym szczeblu wpływa na polepszenie relacji dwustronnych.

20 września: Chiny i Singapur będą wspólnie chronić multilateralny system handlowy. Chiński wicepremier - Han Zheng, spotkał się ze swoim singapurskim odpowiednikiem, Teo Chee Heanem w Singapurze. Obie strony zobowiązały się do promocji zbliżającego się posiedzenia Wspólnej Rady ds. Współpracy Dwustronnej Chiny –Singapur, która będzie pracować nad modernizacją umowy o wolnym handlu między państwami, podpisanej w 2008 roku. Będzie to już 14. edycja posiedzenia, a Han Zheng będzie jej przewodniczył. Teo Chee Hean zwrócił uwagę, że relacje między państwami rozwijają się od 1978 roku, kiedy Chiny przyjęły politykę reform i otwarcia, a także zapewnił, iż Singapur weźmie aktywny udział w inicjatywie Pasa i Szlaku.

21 września: przeprowadzono 74. wspólny patrol na rzece Mekong. Organy ścigania z Chin, Laosu, Birmy i Tajlandii przeprowadziły kolejną misję patrolową na rzece Mekong w celu ogra-

niczenia wszelkiego rodzaju przestępczości w regionie. W operacji uczestniczyło siedem statków i 166 członków załogi, którzy skupiali się na aktywności związanej z przestępczością zorganizowaną, taką jak handel narkotykami czy ludźmi. Tego rodzaju misje są prowadzone od grudnia 2011 roku.

21 września: w Phnom Penh odbyło się forum biznesowe Chiny-Kambodża. W stolicy Kambodży zorganizowano forum biznesowe, na którym spotkało się ponad stu przedsiębiorców z chińskiego miasta Panzhou (prowincja Guizhou) i Kambodży. Radca ds. handlu przy chińskiej ambasadzie oraz minister gospodarki Kambodży byli głównymi gośćmi forum, gdzie zachęcali biznesmenów do zwiększenia inwestycji między państwami.

25 września: rozpoczęto prace przygotowawcze nad budową szybkiej kolei łączącej Chiny i Tajlandię. W Bangkoku odbyło się pierwsze spotkanie komitetu ds. budowy szybkiej kolei Chiny-Tajlandia, któremu przewodniczył minister transportu Tajlandii - Arkhom Termpit-tayapaisith. Poruszone zostały kwestie związane z powołaniem specjalnej instytucji nadzorującej wdrażanie projektu w życie oraz dodatkowego podkomitetu, który byłby odpowiedzialny za przygotowanie ankiet i studium wykonalności dotyczącego planowanego rozwoju gospodarczego obszarów miejskich wzdłuż trasy kolei.

29 września: wysoki przedstawiciel KPCh zakończył swoją wizytę w Wietnamie. Członek Stałego Komitetu Biura Politycznego KPCh – Zhao Leji, odbył podróż do Wietnamu, gdzie spotkał się między innymi z Sekretarzem Generalnym Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Wietnamu - Nguyen Phu Trong. Politycy zgodzili się, że należy zintensyfikować działania polityczne na rzecz pogłębienia stosunków dwustronnych między państwami. Obie strony zgodziły się promować wymianę doświadczeń z zakresu kontroli dyscypliny partyjnej i wzmocnić współpracę dotyczącą przeciwdziałania korupcji. Podpisano wspólny protokół w sprawie współpracy między departamentami kontroli dyscypliny, co ma się przyczynić do zmniejszenia liczby przypadków korupcji na najwyższych szczeblach władzy.

II. Działania w ramach ASEAN

1 września: Indonezja i Australia dążą do podpisania umowy o wolnym handlu. Nowy premier Australii - Scott Morrison, przybył do Indonezji, gdzie spotkał się z prezydentem Joko Widodo. Rozmowy dotyczyły głównie umowy o wolnym handlu, która ma zostać podpisana pod koniec bieżącego roku. Przewiduje ona zniesienie ceł na wołowinę i inne produkty rolne importowane z Australii, a także wprowadzenie ułatwień w dostępie do sektora szkolnictwa wyższego Indonezji. W zamian Australia zobowiązałaby się do obniżenia ceł na indonezyjskie samochody i odzież. W ubiegłym roku Australia była na 14 miejscu największych partnerów handlowych Indonezji. Dwustronna wymiana handlowa wyniosła 8,5 mld USD, przy czym deficyt Indonezji wyniósł 3,5 mld USD. Przedstawiciele obu państw podpisali również protokół ustaleń w sprawie kreatywnego rozwoju gospodarczego, bezpieczeństwa cybernetycznego i transportu. Oprócz intensyfikacji współpracy gospodarczej, minister handlu Indonezji podkreślił, że wielu uczniów

wyjeżdża do Australii na studia, a co za tym idzie współpraca z zakresu oświaty jest równie ważna dla obu państw.

2 września: prezydent Filipin przyjechał z oficjalną wizytą do Izraela. Rodrigo Duterte jest pierwszym prezydentem Filipin, który odwiedził Izrael od momentu nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami 60 lat temu. Zdaniem specjalistów, Duterte stara się nawiązać bliższe relacje z Izraelem, ponieważ liczy na korzystniejsze umowy zbrojeniowe. Gospodarka tego państwa w dużej mierze opiera się na handlu bronią, a ponad 60% eksportu trafia do regionu Azji i Pacyfiku. Filipiny zakupiły od Izraela w ubiegłym roku radary i broń przeciwpancerną o wartości 21 mln USD. Biorąc pod uwagę fakt, że za rządów Rodrigo Duterte stosunki Filipin z USA uległy znacznemu pogorszeniu, dlatego to właśnie Izrael może zastąpić Stany Zjednoczone, które przez wiele lat były głównym źródłem sprzętu wojskowego.

3 września: reporterzy Reutera zostali skazani w Birmie na 7 lat więzienia. Wa Lonei Kyaw Soe Oo, którzy pracowali dla agencji Reutera usłyszeli wyrok siedmiu lat pozbawienia wolności za nielegalne posiadanie dokumentów państwowych. Za ten czyn groziła im kara nawet 14 lat więzienia. Zostali aresztowani w grudniu 2017 roku i żaden z oskarżonych nie przyznał się do zarzucanych im czynów. Ich zatrzymanie mogło jednak być spowodowane ujawnieniem przez nich zbrodni birmańskiego wojska przeciwko mniejszości etnicznej Rohingja, zamieszkującej stan Rakhine. O bezwarunkowe uwolnienie reporterów wcześniej wielokrotnie, ale bezskutecznie zwracały się do birmańskich władz Stany Zjednoczone, Unia Europejska i ONZ.

4 września: prezydent Filipin nakazał ponowne aresztowanie jednego z opozycjonistów. Rodrigo Duterte podjął decyzję o unieważnieniu amnestii dla senatora Antonio Trillanesa oraz o natychmiastowym aresztowaniu polityka. Senator przeprowadził dwie nieudane próby zamachu stanu w latach 2003 i 2007 przeciwko ówczesnej prezydent Filipin - Gloria Macapagal-Arroyo, za co został aresztowany. Został jednak ułaskawiony w 2011 roku przez następnego prezydenta, Benigno Aquino. Według rzecznika prezydenta Duterte ułaskawienie zostało odwołane, ponieważ senator nie złożył podania w sprawie amnestii, a także nie przyznał się do winy. Biorąc jednak pod uwagę, że Antonio Trillanes zdecydowanie sprzeciwia się rządowi obecnego prezydenta Filipin, można założyć iż jest to kolejny krok do całkowitego wyeliminowania opozycji w państwie.

5 września: Indonezja podwyższa cło na importowane produkty. Minister finansów Indonezji - Sri Mulyani Indrawat ogłosił, że cło importowe zostanie zwiększone z 2,5% do 7,5% na ponad 110 produktów od kosmetyków po samochody (w przypadku luksusowych samochodów cło wyniesie nawet 10%) w celu ograniczenia importu. Zabieg ten ma zapobiec dalszemu osłabieniu waluty narodowej, której kurs jest najniższy od 1998 roku (14 930 rupii/1 USD).

5 września: w Kambodży odbyła się pierwsza sesja nowego parlamentu. Kambodżańska Partia Ludowa wygrała wybory parlamentarne 29 lipca bieżącego roku zdobywając wszystkie, 125 miejsc w parlamencie. Tymczasowo obowiązki premiera pełni najstarszy członek parlamentu - Heng Samrin. Jednak pewne jest, że podczas formalnego głosowania po raz kolejny na

pięcioletnią kadencję na to stanowisko zostanie wybrany Hun Sen, który nieprzerwanie sprawuje władzę w państwie od 33 lat.

7 września: Birma nie zgadza się z opinią Międzynarodowego Trybunału Karnego. Rząd Birmy odrzucił orzeczenie Międzynarodowego Trybunału Karnego, który stwierdził, że jest uprawniony do zbadania sprawy deportacji mniejszości etnicznej Rohingja do Bangladeszu i wydania decyzji o tym czy działania władz można określić zbrodnią przeciwko ludzkości. Sprawą Birmy ma się zająć prokurator Fatou Bensouda, która zgromadzi materiał dowodowy i oceni, czy jest on wystarczający do postawienia zarzutów konkretnym urzędnikom państwowym. Birma nie jest członkiem Trybunału, ale z racji tego, że w sprawę zaangażowany jest Bangladesz, który z kolei należy do Trybunału, dlatego podjęto decyzję o zaangażowaniu się w sprawę.

8 września: prezydent Filipin obarcza winą Donalda Trumpa za trudności ekonomiczne kraju. Rodrigo Duterte podczas swojej wizyty w Jordanii odniósł się podczas konferencji prasowej do sytuacji gospodarczej na Filipinach. Stwierdził, że powodem najwyższego od dziewięciu lat poziomu inflacji wynoszącego 6,4% jest nieodpowiedzialna polityka zagraniczna prezydenta Stanów Zjednoczonych. Duterte podkreślił, iż wojna handlowa i rosnące ceny produktów są przede wszystkim skutkiem agresywnych decyzji Donalda Trumpa. Prezydent Filipin będzie musiał jednak znaleźć rozwiązanie tej trudnej sytuacji, jeżeli zależy mu na poparciu społeczeństwa. W ostatnich badaniach opinii publicznej osiągnął najniższy wynik poparcia od czasu objęcia swojego stanowiska w 2016 roku. Co prawda spadek jest niewielki, ponieważ wyniósł on 8 punktów (z 65 do 56) i nadal rating jest pozytywny, ale coraz bardziej pogarszająca się sytuacja ekonomiczna kraju może przyczynić się do osłabienia pozycji prezydenta.

9 września: w Tajlandii zakończyła się konferencja klimatyczna ONZ. Od 4 do 9 września w Bangkoku ponad 2 tys. delegatów ze 190 państw pracowało nad przygotowaniem ustaleń, które będą przedmiotem prac podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu COP24 w Katowicach, mającej się odbyć w grudniu 2018 roku. Głównym tematem rozmów było porozumienie paryskie, przyjęte prawie przez 200 państw, które ma wejść w życie w 2020 roku i tym samym zakończyć erę paliw kopalnych. Zdecydowana większość uczestników zgodziła się, że należy przyspieszyć prace, żeby najbliższe spotkanie w Polsce mogło odnieść pożądany skutek i przyczynić się do ochrony środowiska oraz przeciwdziałania negatywnym skutkom klimatycznym.

10 września: lider opozycji z Kambodży został uwolniony. Lider Partii Ratunku Narodowego Kambodży, którą rozwiązał Sąd Najwyższy w listopadzie 2017 roku został zwolniony z więzienia. Kem Sokha został aresztowany we wrześniu ubiegłego roku pod zarzutem zdrady stanu i przez 12 miesięcy przebywał a areszcie przed procesowym w odległym przygranicznym więzieniu. Został wypuszczony po wpłaceniu kaucji, ale został objęty aresztem domowym. Decyzja o wypuszczeniu opozycjonisty ma najprawdopodobniej związek z jego stanem zdrowia, ponieważ cierpi na cukrzycę. Oprócz tego Kambodżańska Partia Ludowa wygrała wybory parlamentarne i objęła wszystkie miejsca w parlamencie, dlatego zagrożenie z jego strony jest niewielkie.

11-12 września: w Wietnamie odbyło się 27. Światowe Forum Ekonomiczne ASEAN.

W Hanoi zgromadziło się ponad 1000 przedstawicieli 43 państw, którzy wzięli udział w 53 sesjach i 35 dyskusjach poświęconych takim zagadnieniom jak nowa wizja ASEAN i sposoby integracji regionalnej, nowe modele ekonomicznego zarządzania w erze cyfrowej, czy rozwój innowacyjnych rozwiązań infrastrukturalnych. Wśród głównych mówców znaleźli się prezydent Indonezji (Joko Widodo), premier Singapuru (Lee Hsien Loong) oraz wicepremier Chin (Hu Chunhua). Wietnam po raz drugi był gospodarzem forum, pierwsze raz odbyło się w 2010 roku w Ho Chi Minh.

12 września: opozycja polityczna w Malezji zablokowała uchylene ustawy o fałszywych informacjach. Senat, w którym większość nadal posiada opozycja, czyli koalicja Frontu Narodowego zablokowała odrzucenie ustawy przewidującej sankcje za rozpowszechnianie fałszywych informacji (*fake news*). Zgodnie z ustawą za szerzenie fałszywych wiadomości grozi grzywna w wysokości 123 tys. USD i kara więzienia do sześciu lat. Krytycy byłego premiera Najiba Razaka twierdzili, że jest to sposób ówczesnego rządu na ograniczenie wolności słowa. Kwestia związana z tą ustawą może być pierwszym istotnym wyzwaniem politycznym premiera Mahathira Mohamada.

13 września: szefowa rządu Birmy nie weźmie udziału w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ.

Laureatka Pokojowej Nagrody Nobla, Aung San Suu Kyi, kierująca cywilnym rządem w specjalnie stworzonej roli doradcy państwowego, ale także pełniąca funkcję ministra spraw zagranicznych nie weźmie udziału w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ w Nowym Yorku. Według oficjalnego oświadczenia szefowa rządu ograniczyła swoje wizyty zagraniczne, ponieważ chce się skupić na wewnętrznej sytuacji państwa, dotyczącej głównie oskarżeń o łamanie praw człowieka i przesładowań muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja.

13 września: prawnik byłego premiera Malezji został oskarżony o pranie brudnych pieniędzy.

Prawniki reprezentujący Najiba Razaka zostali oskarżeni o pranie brudnych pieniędzy i składanie fałszywych zeznań podatkowych. W sądzie w Kuala Lumpur nie przyznał się do zarzucanych mu czynów. Według prokuratury i komisji antykorupcyjnej Muhammad Shafee Abdullah przyjął od byłego premiera kwotę 2,29 mln USD. Zarzuty pojawiły się w kontekście badania sprawy dotyczącej państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB, ale nie potwierdzono czy pieniądze przyjęte przez prawnika pochodziły z funduszu. Kaucja w przypadku obrońcy Razaka wyniosła 241 400 USD, natomiast grozi mu kara pięciu lat pozbawienia wolności i grzywna.

14 września: centrum bezpieczeństwa cybernetycznego zostało otworzone w Tajlandii.

Idea założenia centrum bezpieczeństwa cybernetycznego powstała rok temu podczas spotkania przedstawicieli ASEAN i Japonii w Kambodży. Dzięki tej współpracy ponad 700 pracowników z Azji Południowo-Wschodniej ukończy w Japonii programy z zakresu cyberobrony, cyfrowej analizy sądowej i analizy szkodliwego oprogramowania. Zagrożenie ze strony hakerów jest bardzo duże i nie może być bagatelizowane o czym świadczy przypadek kradzieży danych osobowych 1,5 mln osób z Singapuru w lipcu bieżącego roku.

14 września: władze Tajlandii złagodziły restrykcje wobec partii politycznych. Od wojskowego zamachu stanu z 2014 roku partie polityczne nie mogły prowadzić swobodnej działalności. Rząd poinformował jednak, że w związku ze zbliżającymi się wyborami, które mają się odbyć do maja 2018 roku, ugrupowania polityczne mogą rozpocząć działania organizacyjne i przygotowawcze do wyborów. Nie sprecyzowano czy zakaz publicznych zebrań powyżej pięciu osób nadal obowiązuje, ale podkreślono, iż wciąż nie można jeszcze prowadzić kampanii wyborczej. Wicepremier Prawit Wongsuwan ogłosił, że wybory najprawdopodobniej odbędą się 24 lutego przyszłego roku, ale Komisja Wyborcza musi potwierdzić jeszcze konkretną datę.

17 września: tajska policja postawiła zarzuty założycielom nowej partii politycznej. Założyciel Partii Future Forward - Thanathorn Juangroongruangkit oraz dwóch wysokich rangą członków zostało oskarżonych na podstawie ustawy o przestępstwach internetowych za publikację wiadomości na portalu społecznościowym Facebook z 29 czerwca bieżącego roku. Grozi im za ten czyn kara do 5 lat pozbawienia wolności i kara finansowa w wysokości 100 tys. bahtów. Oskarżeni nie przyznali się do zarzucanych im czynów i twierdzą, że ustawa o przestępstwach internetowych jest użyta przez wojskowy rząd do ograniczania wolności słowa w państwie. Sprawą zajmie się prokurator generalny w ciągu czterech miesięcy.

17 września: były filipiński generał został skazany za uprowadzenie aktywistów. Jovito Palparan został skazany przez sąd w prowincji Bulacan na północ od Manili na 20 lat więzienia za prześladowanie komunistycznych aktywistów w tym porwanie dwóch studentek w 2006 roku, które do dnia dzisiejszego nie zostały odnalezione. Podczas śledztwa rządowej komisji w sprawie zabójstw politycznych w 2007 roku generał został uznany za głównego podejrzanego jednak ukrył się w 2011 roku. Trzy lata później został aresztowany i dopiero teraz usłyszał wyrok. Rzecznik prezydenta Duterte ogłosił, że rząd szanuje decyzje sądu i oczekuje sprawiedliwości dla ofiar tamtego okresu.

19 września: premier Kambodży zaprzecza, aby uwolnienie lidera opozycji było związane z naciskami międzynarodowymi. Hun Sen zdementował spekulacje, jakoby ugiął się pod presją ze strony społeczności międzynarodowej podejmując decyzję o wypuszczeniu lidera Partii Ratunku Narodowego Kambodży. Stwierdził, iż głównym powodem był pogarszający się stan zdrowia Kema Sokhy, a także chęć uninięcia jego zgonu w więzieniu co mogłoby wywołać sankcje gospodarcze dla państwa. Opozycjonista mimo tego, że został zwolniony z więzienia to jest objęty aresztem domowym oraz ma zakaz kontaktu z obcokrajowcami i jakiegokolwiek działalności politycznej.

19 września: dwójka aktywistów pochodzenia wietnamsko amerykańskiego zostało skazanych przez sąd w Wietnamie. James Nguyen, Angel Phan oraz dziesięć innych osób zostało aresztowanych 22 sierpnia bieżącego roku za próbę zamachu stanu. Po dwudniowym procesie liderzy zostali skazani na 14 lat pozbawienia wolności, natomiast pozostali członkowie grupy otrzymali kary od 5 do 11 lat więzienia. Według wietnamskich mediów para należała do organi-

zacji Tymczasowego Narodowego Rządu Wietnamu z siedzibą w Kalifornii w Stanach Zjednoczonych, a ich zadaniem miało być utworzenie siatki agentów, przy pomocy których doszłoby do obalenia obecnych władz. W styczniu bieżącego roku rząd Wietnamu uznał tę organizację za terrorystyczną.

20 września: Malezja obniży wiek upoważniający do wzięcia udziału w wyborach. Podczas cotygodniowego spotkania gabinetu politycznego, rząd wyraził zgodę na propozycję ministra ds. młodzieży i sportu - Syed Saddiq Syed Abdul Rahman, który zawnioskował o obniżenie wieku uprawniającego do głosowania w wyborach z 21 do 18 lat. Prace nad zmianą konstytucji w tym zakresie zostaną wkrótce rozpoczęte.

21 września: prezydent Wietnamu zmarł w wieku 61 lat. Oficjalna agencja informacyjna Wietnamu podała, że prezydent Tran Dai Quang zmarł w wojskowym szpitalu w Hanoi na skutek ciężkiej, wirusowej choroby, mimo leczenia przez specjalistów zarówno w kraju jak i zagranicą (odbył sześć podróży do Japonii). Najwyższy urząd w państwie pełnił od kwietnia 2016 roku, natomiast wcześniej przez cztery dekady był Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego. Zgodnie z konstytucją obowiązki Tran Dai Quanga przejmie wiceprezydent - Dang Thi Ngoc Thinh, do czasu wyboru nowego prezydenta przez parlament. Pogrzeb ma się odbyć 26 września.

21 września: Amazon planuje inwestycję o wartości 944,5 mln USD w Indonezji. Wiceprezes amerykańskiego giganta technologicznego - Werner Vogels, spotkał się w Dżakarcie z prezydentem Joko Widodo, któremu przedstawił propozycję inwestycji na kwotę 944,5 mln USD. Minister finansów - Sri Mulyani Indrawati również był obecny podczas rozmów i poinformował, że inwestycja opiera się na utworzeniu wirtualnej chmury (Amazon Web Services), a cały proces będzie rozłożony na 10 lat. Jest to kolejne państwo po Singapurze z regionu Azji Południowo-Wschodniej, gdzie firma Amazon chce rozszerzyć pakiet swoich usług.

24 września: zwierzchnik birmańskiej armii twierdzi, że ONZ nie ma prawa interweniować w sprawie kryzysu z Rohingja. Generał Min Aung Hlaing ostrzegł liderów innych państw i przedstawicieli ONZ przed ingerencją w wewnętrzne sprawy Birmy, do których należy konflikt z muzułmańską mniejszością etniczną, Rohingja. Po wstępnych ustaleniach misja ONZ wezwwała do przesłuchania Min Aung Hlainga oraz pięciu innych generałów w sprawie zbrodni przeciwko ludzkości, ludobójstwa i zbiorowych gwałtów.

25 września: na lotnisku międzynarodowym lotnisku w Indonezji będą stacjonowały samoloty wojskowe. Siły powietrzne Indonezji oraz Strefa Wolnego Handlu Batam doszły do porozumienia w sprawie budowy hangarów dla samolotów bojowych na międzynarodowym lotnisku Batam-Hang Nadim. Nowa infrastruktura umożliwi stacjonowanie czterem samolotom i 60 osobowej grupie załogi. Szef sztabu indonezyjskich sił powietrznych - Yuyu Sutisna poinformował, że lotnisko przyjmowało już wcześniej takie jednostki jak Sukhoi, F16, F50 czy Hercules, ale budowa specjalnego hangaru dla wojskowych maszyn jest niezbędna, żeby uniknąć zakłóceń spowodowanych przez samoloty komercyjne.

28 września: w Tajlandii mianowano nowego zwierzchnika armii. Generał Apirat Kongsompong został odpowiedzialny za nadzorowanie pokojowego przekazania władzy z rąk wojskowych na rzecz władz cywilnych w obliczu zbliżających się wyborów w przyszłym roku. Generał posiada duże wpływy w armii, a jego ojciec był odpowiedzialny za przeprowadzenie zamachu stanu w 1991 roku. Wszystko wskazuje na to, że wybory powszechne zostaną przeprowadzone przed majem przyszłego roku.

KOMENTARZ:

- 1. Lider opozycji w Kambodży został wypuszczony z więzienia. Kem Sokha został aresztowany we wrześniu 2017 roku i oskarżono go o zdradę stanu.** Zgodnie z przekazami medialnymi miał być szpiegiem Stanów Zjednoczonych a jego celem było obalenie rządów premiera Hun Sena. Miesiąc później jego Partia Ratunku Narodowego Kambodży została rozwiązana decyzją Sądu Najwyższego, a 118 czołowym działaczom tego ugrupowania wydano zakaz jakiegokolwiek działalności politycznej przez pięć lat. Działania te spotkały się ze sprzeciwem na arenie międzynarodowej, głównie ze strony Unii Europejskiej, ONZ i Stanów Zjednoczonych, które wprowadziły sankcje na Kambodżę. Premier Hun Sen otrzymał jednak poparcie ze strony Chin, co pozwoliło mu kontynuować swoją politykę do wyborów parlamentarnych 29 lipca. Biorąc pod uwagę fakt, że Kambodżańska Partia Ludowa wyeliminowała wszelkie zagrożenia polityczne, dlatego wygrała wybory otrzymując wszystkie 125 miejsc w parlamencie. Hun Sen rządzi w państwie nieprzerwanie od 33 lat, a kolejne wygrane wybory pozwolą mu na dalsze sprawowanie władzy. Prawdopodobnie z tego względu sąd podjął decyzję o wypuszczeniu opozycjonisty Kema Sokhy z więzienia. Rodzina polityka od kilku miesięcy zgłaszała jego pogarszający się stan zdrowia związany z tym, że cierpi na cukrzycę. Z racji tego, że jego śmierć w więzieniu mogłaby wyrządzić poważne reperkusje dla Kambodży na arenie międzynarodowej, dlatego pozwolono mu na powrót do rodziny. Został on jednak objęty aresztem domowym, a także zakazano mu prowadzenia jakiegokolwiek działalności politycznej. Oprócz tego nie może się kontaktować z obywatelami. Można zatem stwierdzić, że nastąpiła pewnego rodzaju odwilż w wewnętrznej polityce Kambodży, ale jest ona efektem uzyskania władzy absolutnej przez Hun Sena, który ma teraz pełną kontrolę nad parlamentem i może teraz skupić się na ociepleniu swojego wizerunku na arenie międzynarodowej.
- 2. Pierwsza wizyta prezydenta Filipin w Izraelu od czasu nawiązania stosunków dyplomatycznych w 1958 roku.** Historia relacji między państwami jest bardzo bogata, ponieważ Filipiny nie tylko udzieliły schronienia ponad 1300 Żydom podczas II Wojny Światowej, ale w 1947 roku ówczesny prezydent Manuel Roxas poparł ideę utworzenia państwa Izrael na posiedzeniu ONZ. Rodrigo Duterte obejmując najwyższy urząd w państwie zasłynął kontrowersyjną wypowiedzią podczas rozmowy z dziennikarzami kiedy porównał się do Hitlera, a swoje metody wali z przestępczością narkotykową do holokaustu. Wywołało to duże oburzenie i sprzeciw po stronie Izraela za co Duterte musiał później przeprosić. Nie mniej jednak Izrael jako jeden z czołowych dostawców broni i sprzętu wojskowego jest bardzo cennym sojusznikiem dla Filipin. Zwłaszcza w dobie pogarszających się stosunków ze Stanami Zjednoczonymi, które od wielu lat były głównym dostawcą uzbrojenia dla filipińskiej armii. Najprawdopodobniej główną przyczyną wizyty była chęć podpisania nowych kontraktów zbrojeniowych, po tym jak Filipiny zakupiły w ubiegłym roku od Izraela radary i broń przeciwpancerną o wartości 21 mln USD. W ten sposób oprócz Chin i Rosji

to właśnie Izrael będzie odpowiedzialny za nowe wyposażenie armii i służb porządkowym na Filipinach.

- 3. Krytyka wewnętrznej polityki Birmy nasila się na arenie międzynarodowej.** Mimo licznych apeli o bezwarunkowe uwolnienie dwóch reporterów agencji Reutera ze strony państw Zachodu, zostali oni skazani na 7 lat pozbawienia wolności za nielegalne posiadanie dokumentów państwowych. Aresztowano ich w grudniu 2017 roku zaraz po fali prześladowań wojska na muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Dziennikarze badali tą sprawę, ponieważ istniały podejrzenia, że mogło dojść do przypadków ludobójstwa. Najprawdopodobniej stali się ofiarami prowokacji ze strony birmańskiej policji, która miała na celu uniemożliwienie im prowadzenia dochodzenia i ujawnienia wrażliwych informacji. Mimo tego w raporcie opublikowanym w sierpniu bieżącego roku przez śledczych ONZ pojawiły się dowody potwierdzające liczne przypadki masowych mordów i gwałtów, co przyczyniło się do ucieczki ponad 700 tys. muzułmanów do sąsiedniego Bangladeszu. Duże kontrowersje w tej sprawie budzi również postawa szefowej rządu Birmy - Aung San Suu Kyi, która jest laureatką Pokojowej Nagrody Nobla, przyznanej za działalność na rzecz demokratyzacji państwa. Pojawiły się liczne głosy na arenie międzynarodowej, zwłaszcza na ostatnim Zgromadzeniu Ogólnym ONZ w Nowym Yorku, gdzie wielu przedstawicieli domagało się odebrania jej tej nagrody, ponieważ dopuściła do łamania praw człowieka w jej kraju. Mimo to w ostatnim wywiadzie prezes Fundacji Nobla - Lars Heikensten, oświadczył, że nagroda nie zostanie odebrana Aung San Suu Kyi, ponieważ komisja musiałaby nieustannie analizować dokonania wszystkich laureatów po otrzymaniu nagrody. Stwierdził jednak, że postawa szefowej rządu Birmy jest karygodna i powinna skupić się na unormowaniu sytuacji w kraju z poszanowaniem praw człowieka i norm demokratycznego państwa. Brak zdecydowanych działań ze strony Aung San Suu Kyi może świadczyć o tym, że to armia nadal posiada duże wpływy w Birmie i nie musi podporządkowywać się decyzjom polityków.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

